



» Nevidno gospodarsko zaostajanje

Gorazd Rakovec Po četrto stoletja samostojnosti redki ugotavljajo, večina pa si zatiska oči pred dejstvom, da Slovenija počasi, neopazno zaostaja v razvoju. Slovenija ni postala druga Švica. Zakaj?

Razvoj ni moja stvar, zanj bodo poskrbeli drugi, jaz tako ne morem nič narediti, se tolaži večina. In zaostajanje se nadaljuje. Uradne razlage ekonomskih birokratov so splošne in peljejo v nadaljnje zaostajanje. Dokler ne najdemo vzroka in ga odstranimo, ne bo napredka. Eden izmed glavnih vzrokov je v napačni gospodarski strategiji.

Lani smo bili prvič v samostojnosti priča, da se je vlada z gospodarskim ministrstvom na čelu močno bojevala za prihod avtomobilske multinacionalke v Slovenijo in celo zmagala. Vse dosedanje vlade so se samo navidezno spogledovale z industrijskimi multinacionalkami, ki so iskale možnosti za prihod k nam, a te so vedno dobile ponujene nesprejemljive ali slabe pogoje, zato so šle drugam. V medijih smo zasledili polno opravičil in strokovnih ekonomskih razlag, da je Slovenija predraga in zanje nekonkurenčna ..., kar se da računovodsko vedno dokazati, in ljudstvo je bilo lepo zavedeno. Dejansko je pri nas vladal in še vlada storitveni ekonomski lobi. Storitveni lobi se vseskozi ukvarja s prikritim uničevanjem industrije in neuspešnim razvojem storitev, kar je dvakratno uničevanje gospodarstva, saj so storitve samo ena od dobavnih verig industrije. Industrijska podjetja v težavah tako niso dobila prave pomoči in so številna propadla, greenfield naložbe industrijskih multinacionalk so bile blokirane z nesprejemljivimi pogoji.

Industrijska visoka tehnologija je srce in so možgani cele moderne družbe

Tuje industrijske multinacionalke so bile iz Slovenije z izgovori odslovljene, so pa konkurirale tudi na Češkem, Slovaškem, Madžarskem, Poljskem, v državah Višegrajske skupine, in bile sprejete z odprtimi rokami. Višegrajska skupina je bila očitno tako »zaostala«, da ni vedela, da je industrija zastarela in neperspektivna panoga, kar so pri nas zviška razglašali ekonomski teoretiki, mediji pa širili, kot da gre za zmagovito strategijo. Posebej močno se je širila avtomobilska industrija. Avtomobilske multinacionalke so v višegrajskih državah zgradile proizvodne tovarne in jih potem širile do več tisoč zaposlenih ter jih istočasno razvijale tudi tehnološko



Gorazd Rakovec • Kibernova, svetovalec za Industrijo 4.0

in organizacijsko. Potem so v bližini naredile in razvile proizvajalce delov in sklopov ter jih vsako leto večale z večjimi naročili, jim dale tehnologijo, s standardi postavile organizacijo, kakovost, delovne procese, jih plačale toliko, da so vsako leto lahko nabavili več novih strojev in dograjevali proizvodne hale. Na srečo je Slovenija v bližini, zato so dobavno verigo razvijali tudi pri nas, tako da se je proizvodnja delov močno razširila. Številna industrijska podjetja z danes sto ali več sto zaposlenimi so zrasla tako rekoč iz majhnih podjetnikov.



V avtomobilski proizvodnji je danes zbrana vsa najmodernejša tehnologija, ki jo je ustvarilo človeštvo. Storitveni ekonomisti so izbrali informatiko kot najvišjo tehnologijo storitvene družbe in pozneje, ko so uvideli, da samo s storitvami ni pravega razvoja, propagirali Slovenijo kot storitveno informacijsko družbo, seveda brez zastarele industrije. V svojem tehnološkem neznanju niso dojeli, da je informatika s komunikacijami samo eden od mnogih delov industrije in da je v proizvodnji in širše gledano v industriji integrirana vrsta tehnologij, novih materialov, orodij, strojev, logistike, organizacije in podobno. Kompleksnejši sistem prinese več dodane vrednosti celi deželi.

Avtomobilaska industrija izstopa kot najbolj razvita oblika industrije. Ljudje, zaposleni v tovarnah in pri izdelovalcih delov, vseskozi prejemajo ogromne količine znanja od naročnika, še več od lastnika, če je avtomobilsko podjetje v njegovi lasti. Prav obvladavanje visokotehnološke proizvodnje je danes prestiž in privilegij, ki hkrati določa stopnjo civilizacije in razvitosti neke družbe. Na primer v avtomobilski proizvodnji ni možno delati površno, nepremišljeno, potratno ali neodgovorno, brez znanja, discipline, samokontrole, sodelovanja, organiziranosti. Ljudje, ki delajo v taki tovarni, se vsega tega naučijo in se potem neprestano izpopolnjujejo. Visoka tehnologija prenaša visoko tehniško in organizacijsko kulturo na zaposlene, ti jo prenašajo naprej na svoje družinske člane, znanke, prijatelje in ti še naprej. Visoka tehnologija v avtomobilski industriji zahteva visoko kakovost storitev, zato se dvigne tudi raven in obseg storitev na številnih področjih. Namen turizma denimo je, da za delavce v industriji in storitvah zanjo omogoči kakovosten dopust, da bodo bolje delali zanjo. Dvigne se kakovost šolstva, raziskav in znanosti, saj industrija zahteva najvišji nivo. Povečata se tudi obseg in kakovost kulture, kot so gledališča, koncerti, saj vse to potrebujejo in sofinancirajo ljudje, ki delajo v moderni visokotehnološki proizvodnji. Vse to se dogaja v višegrajskih državah intenzivneje kot pri nas že več kot petindvajset let, zato so nas prehiteli in če ničesar ne spremenimo, nas bodo še bolj.

Slovenska zgodba o storitvenem uspehu

Po šestindvajsetih letih napačno usmerjenega razvoja začetega z visokimi začetnimi potenciali ugotavljamo, da zaostajamo za višegrajskimi državami, dohitevajo pa nas tudi druge, baltske, nekdanje sovjetske, Kitajska, celo srbski, hrvaški tajkuni že posegajo po slovenskih podjetjih ... Te države so pravilno zastavile razvoj v smeri

industrije in visoke tehnologije, Slovenija pa se je usmerila v razvoj storitev in zgrešila. Poglejmo, kaj je Slovenija naredila s storitvami. V Sloveniji so storitveni ekonomisti izvedli prikriti bankrot slovenskih bank. Bančni bankrot je politika s podporo medijev prikrila z najemanjem večmilijardnih kreditov. Namesto da bi v bankrot poslali nekaj bank in bi banke same poplačale dolgove, so finančni svetovalci zavedli politike, da so dolg nedopustno prenesli na državljane, ki so ta rop ne samo te, temveč tudi prihodnjih generacij, navidezno tiho sprejeli. A hude posledice že prihajajo. Volitve brez volivcev pomenijo razpad navidezne demokracije. Bojkotiranje volitev je dejanski odziv na vse to. Odhajanje najboljših ljudi v tujino ravno tako. Če pogledamo trgovski sektor, vidimo Mercator, nekoč paradnega konja, neodgovorno prodanega propadlemu hrvaškemu Agrokorju. Za prezadolženi Tuš iščejo kupca ali pa celo razmišljajo o spremembi v zadrugo. Merkur se je komaj izvil iz stečaja. Najbolj favorizirani turizem je že mnoge največje in najboljše hotele zaradi težav prodal celo Hrvatom. Če pogledamo še državne storitve, kot so zdravstvo, razpadajoče ceste, vojsko, policijo, prenizke pokojnine, 30 milijard državnega dolga ..., nas spreleti groza, saj je gledano povprečno propadel slovenski storitveni sektor in nekateri deli se sedaj v veliki konjunkturi pobirajo.

Ugotovimo lahko, da ima propadli storitveni sektor skupne značilnosti: v vodstvu in nadzornih svetih prevladujejo storitveni ekonomisti. Storitvene družbe nimajo raziskovalno-razvojnih oddelkov, kot industrija. Razvojne študije naročajo na ekonomskih fakultetah in inštitutih, kjer si polnijo žepce z dodatnimi honorarji poleg raziskovalnega dela. Če pogledamo nekoliko širše, se zdi, kot da slovenski storitveni sektor kot za postransko delo razvija nekaj ekonomskostoritvenih znanstvenikov. Tudi za politične stranke pišejo napačno usmerjene storitvene strategije, s katerimi si polnijo žepce in večajo vpis na storitvene šole, v katerih delajo. Če pogledamo celovito, zaostajanje Slovenije za postranski zaslužek poganja nekaj storitvenih pogoltnožev, ki jim nasedajo skoraj vsi od strank, politikov, storitvenih menedžerjev in večine medijev.



Kaj storiti?

Če bi koga resnično zanimal razvoj Slovenije, potem bi moral postaviti razvoj industrije na prvo najvišjo prioriteto strateškega razvoja celotne slovenske družbe. Če bi to naredili leta 1992, bi danes bili blizu Švice, tako pa se od nje oddaljujemo. Vse najboljše potencialne, vire bi morali usmeriti v razvoj izvoznih industrijskih izdelkov in tovarn za njihovo proizvodnjo po današnjih modernih pravilih industrije 4.0. Da je taka industrija zelena, je samoumevno.

V vseh političnih strankah bi morali odsloviti vse, ki so bili zadolženi za razvoj gospodarstva, in poiskati inženirje, ki razumejo razvoj industrije. Stranke bi morale v svoje programe uvesti ministrstvo za industrijo in še direktorat za industrijo ter v njem zaposliti inženirje z najmanj dvajsetletnimi izkušnjami iz industrije. Napisati bi morali strategijo in program razvoja industrije kot jedra slovenskega gospodarstva. Definirati jedra industrije, projekte in jih inženirsko izvajati in nadzirati. V jedra, ki že obstajajo, a jih zaradi zavisti in odpora do tehnologije večina noče videti, bi

morali naknadno usmeriti še raziskovalne institucije. Socialistična sovjetska zgodovinsko odpadna je metodologija, po kateri naj bi inštituti določali razvoj in bili jedro razvoja, kakršno stanje imamo sedaj. S takim usmerjanjem v današnjem globaliziranem svetu samo zaviramo razvoj.

Sanirati je treba slovensko šolstvo, o katerem večina tišči glavo v pesek in se spreneveda, kako odlično je. Množice dodanih storitvenih programov z medsebojnim izpodrivanjem šolstvu škodujejo, česar nihče noče sanirati. Dodati pa je treba nove predmete in programe s področja industrije 4.0 na vse tehniške šole, od poklicnih do doktoratov in po njem. Za vrtnice in šole je treba nabaviti lego kocke, drone in drugo didaktično opremo do ravni robotike, proizvodnih sistemov, kibernetskih tovarn in njihovega programiranja, organizirati kibernetske krožke, tečaje za otroke vseh starosti in tudi za odrasle.

Pripeljati bi morali še več tujih industrijskih multinacionalk, predvsem zato, da bi se od njih učili. Kitajci so imeli dovolj pametne vodje, da so to že zdavnaj naredili in postali velesila. Kot posledica razvoja industrije pa bi se razvil tudi močan storitveni sektor, saj ga visokotehnološka industrija potrebuje. Najsposobnejši mladi

se ne bi več izseljevali, ljudje bi spet hodili na volišča, saj bi vedeli, da jih pravi vodje vodijo v pravo smer.

Državljeni, ki bojkotirajo volitve, nam sporočajo, da je treba pokazati pravi razvojni program in prave ljudi, ki ga bodo resnično izvedli. Menjava politikov v preteklosti se ni obnesla, ker ni bilo menjave svetovalcev z napačnimi strategijami in kadrov na nižjih izvršnih nivojih, ki so izbrani za razvoj storitvene družbe, industrijskega razvoja pa ne poznajo in ne obvladajo. Kompletno novo industrijsko ministrstvo z novimi izvršnimi kadri iz industrije (ne s premeščenimi starimi kadri) in nov industrijski direktorat s kompletno novimi ljudmi iz industrije ter stranka, ki ima industrijo kot prvo prioriteto razvoja Slovenije, so edini način, da bi lahko slovenski voz potegnili iz storitvenega blata in z industrijo začeli dohitevati Češko, Slovaško in druge.

Literatura

- Nevidno gospodarsko zaostajanje, Svet kapitala, časopis Delo, 26. 1. 2018, str. 6

» Nov program ZA prodorno Slovenijo in močna povezava z nemškimi podjetji

Slovenija je komaj prilezla na raven gospodarske razvitosti izpred krize, pretirani apetiti pa lahko nadaljnjo rast nevarno ogrozijo. Namesto da bi spodbujali razvojne investicije v gospodarstvu, odžiramo podjetjem investicijski potencial, obenem pa tudi prepočasi znižujemo javni dolg.

Klub slovenskih podjetnikov (SBC) je na svojem 1. forumu predstavil program ukrepov za mandat 2018–22. Obenem pa je organiziral forum z naslovom Povezovanje brez primere: Slovenija in Nemčija. Z namenom krepitev poslovanja med podjetji sta SBC in nemško združenje BVMW, ki šteje kar 550.000 članov, podpisala sporazum o partnerstvu.

Nemški podjetnik Jochen Leonhardt, član uprave BVMW ter predsednik upravnega odbora Postojnske jame in predsednik SBC Marjan Batagelj sta danes slovesno podpisala sporazum o sodelovanju. Slednji odpira številne nove priložnosti.

Uspešni slovenski podjetniki, člani SBC, so ob tem predstavili predloge SBC ZA prodorno Slovenijo za vladni mandat 2018–2022. Predsednik SBC Marjan Batagelj, izvršni direktor Kluba slovenskih podjetnikov Goran Novković ter uspešni slovenski podjetniki Igor Akrapovič, Marko Lotrič in Tanja Skaza med 16 predlogi izpostavljajo naslednje zahteve:



» Marjan Batagelj predsednik-SBC